

ZOMBOR és VIDÉKE

POLITIKAI LAP.

Szerkesztőség:
Kossuth-utca 166 szám, Falcione-féle ház.
Kiadóhivatal:
Oblát Károly könyvnyomdája, Kossuth Lajos-utca.

Felölős szerkesztő:
Dr. ALFÖLDY ÁRPAD.

Egész évre 12 kor., félévre 6 kor., negyedévre 3 kor.
Egyes szám ára 16 fillér.
Nemzetünknek: Egész évre 8 kor. Félévre 4 kor. Egy negyedévre 2 kor.
Mecsetenk minden vasárnap és esztűrtökön.

A Zombor és Vidéke kiadóhivatala tisztelettel kéri előfizetőit, hogy az előfizetések megújítása iránt az illető postahivataloknál annál is inkább mielőbb intézkedni sziveskedjenek, hogy a lap szétküldésében fönnakadás ne történjék.

Összeférhetetlenség a vidéken.

Közéletünk egy súlyos bajára akarunk e helyen rámutatni. A cím megmondja, miről van szó. Aktualissá e kérdést a nagy politikai összeférhetlenségi viharok tették, melyek meggyőztek bennünket arról, hogy még nagyon sok eljött parázs ég a Sándor utcái alatt.

Míg az országos vezérlő férfiak összeférhetetlenségét Kárpátoktól Adriáig mindenütt bizonyos fokú szenvedelemmel meghánják-velik, azon összeférhetlenségek előtt, melyek az ország közönségét közvetlenül érintik, melyen szemünk láttára, szomszédaink és polgártársaink közreműködésével történnek, önkéntelenül szemet hunyunk. Elég soká voltunk vakok, s úgy hiszszük, itt az ideje annak, hogy kinyissuk a szemünket.

Ne higgye senki, hogy bennünket személyi motívumok vezetnek e cikk megírásánál. Az intenció, mely kezünkbe adja a tollat: valóban az általános érdek, első sorban a kis emberek érdeke, akiknek nincs alkalmuk a fórumon szerepelni. Általánosságban szólunk e kérdéshez, ismerjük a kérdés keskeny természetét s tudjuk, hogy, ha durva kézzel bolygatnók meg, talán több kárt csinálnánk vele, mint hasznót.

Minden alkalommal megújuló jelenség az, hogy tekintélyes tehetsős férfiak, vagy akik az illetékes körökkel személyi összeköttetésben vannak, ezt az előnyt a közmunkáknak vállalkozás útján való létesítésénél kiaknázzák. De kiaknázzák ezt az előnyt — sajnos — elég gyakran akkor is, midőn elvállalt

kötelezettségüknek eleget tétel, a vállalatból minél nagyobb hasznot akarnak maguknak biztosítani.

Megesik példának okáért, hogy a város, a község vagy egyéb közhatalóság középülkezésre hirdet nyilvános árlejtést, amint azt a törvény megkívánja. S beérkeznek ajánlatok az ország minden részéből. S bizony ritka eset az, hogy vidéki ember nyert el a munkát, akinek az illető városban sem befolyása, sem összeköttetése nincsen. És megesik nem egyszer, hogy a végrehajtott közmunkával nem vagyunk megelégedve, hiányokat, bizalmunkkal való visszaéléseket tapasztalunk a helyi vállalkozó részéről. Persze, akkor sem többnyire későn van, az intéző körök, mítssem hogy odóuzsá tegyenek egy ügyet, inkább hallgatnak róla. Elmúlik egy-két rövid esztendő, néha csak egy-két hónap és a középület, melyet fényes ünnepélyességgel, a vállalkozó éltetésével adtunk át hivatásának, roskadozni, repedezni, sülyedni kezd. S fölhárog a vészkiáltás:

— Ki a felelős?

Amire legtöbbször ez a válasz:

— Senki.

Hát a törvényhatóságoknak, városoknak és községeknek teljesített szállításokkal hogyan vagyunk? Nem különben. Itt is megvannak ugyanazok a ferdeségek, melyek megrendítik bizalmunkat a törvény által formulázott és ellenőrzött árlejtési eljárásban. Megesik, hogy egyes közhatalóságoknak évtizedek óta ugyanegy szállítója van. A konkurens iparosok, kereskedők, gazdák, vagy egyéb szállításra vállalkozók nem képesek előnyösebb szállítási feltételeket kínálni, mint az az egy . . .

Lehet, sőt valószínű, hogy az az egy kipurált jó szállító, akivel ebben a tekintetben a közhatalóságok megvannak elégedve. De ezzel szemben gyakran hallunk felmerülni panaszt nemcsak a mellözött kereskedők, iparosok és gazdák körében, de a hatóság azon alkalmazottai között is, a kik a szállított cikkeket használják, vagy velük

van dolguk. És hogy miért adtuk ennek a cikknek az »összeférhetetlenség a vidéken« címet, annak az az oka, hogy legtöbb esetben a városi vagy községi képviselőtestület tagjai azok, akik közmunkákat végeznek és liferálnak.

Ne értsenek bennünket félre. Az összeférhetetlenség, melyről e helyen szólnunk, egészen más természetű, sokkal kisebb veszedelmeket rejt magában, mint az országos politikusokéi. Ez az oka annak, hogy alig tudunk hatalmas törvénytárunkból egy kiesiny törvényt kihámozni, mely a vármegyék, városok és községek összeférhetlenségeiről rendelkezik. A törvényhozás, midőn ezt megtenni elmulasztotta, bizonyára úgy gondolkodott, hogy a vidéken a szerfotorgácsolt, kisebb-nagyobb részekben szétosztó anyagi erő nem igen alkalmas az összeférhetlenség előidézésére, továbbá a vidéki város egyik legerősebb morális támasza lokálpatriotizmus, melyet az összeférhetlenségi viszony kiélesítése alaposan megintatni.

Hát ez igaz is. De mégis szükség van a kis ember és a közmorál szempontjából egy megfelelő vidéki összeférhetlenségi törvényre. Amikor ily súlyos gazdasági válságokkal küzd a kis ember, azaz kisiparos, nem szabad tovább télenül nézni, hogy mint szorítják ki a közmunkából, a közszállításból a kisiparost, a kereskedőt, a kis gazdát.

Nemcsak összeférhetlenségi törvényre van szükségünk, hanem olyan törvényre, vagy miniszteri rendeletre is, mely újra határozottan és szigorú megkorláts ellenében állapítja meg, hogyan kell eljárni a közhatalóságoknak a nyilvános árlejtéseknél és versenytárgyalásoknál.

A selyemtenyészésről.

A selyemtenyészés elég bokros munka tekinthet vissza hazánkban. És épp e körülény és tagadhatatlan üdvös volta ama indokok, melyek kezembe adták a tollat.

Hogy a selyemtenyésztést Kina szülte, az úgyszólván köztudomású. Féllette is ez a világ e legnagyobb egoistája dédelgetett kincset, de minden ravaszsága, a legpedánsabb ellenőrzés daczára is, túl járt a kínaiak eszén a két görög barát. A görögöktől persze az életre való országok mind meghonosították a selyemtenyésztést. Hazánkban III. Károly idejében egy Mercy nevű tábornok vetete meg a selyemtermelés alapját. Mária Terézia a mi dicső és kedves emlékü királynőnk, ki Magyarországnak áldáshozó anyja volt, hogy a megkezdett selyemügynek lendületet adjon, országos szederfa-ültetést rendelt el. Ez volna selyemügyünk kezdetének rövid története, mit én azon kommentárral fejezek be, hogy volt idő, teszem a negyvenes években, midőn Bácskában egyes családok csaknem kizárólag ebből tartották fenn magukat.

A kezdetlegesség ismeretes medrében lassan hőmpölygőt selyemügyünk egész a nyolczvanas évekig, midőn egy oly ember vette kezébe, kinek működése fordulatot adott e figyelemreméltó jövedelmi forrásnak, a sir szélén álló selyem-hernyó tenyésztésnek. Ez az ember, — kit ma jubilálnuk jubilium nélkül, — vas kezével és pedánossáig szigorú akarattal megváltotta a selyemügyet, a már körülötte ólálkodó pusz túlastól. Hálátlanságnak is nevezhető tehát eljárásom, ha azt mondom, hogy az eredmény nem elégit ki sem engem, sem a népet, sem az országot. Nem vádolom Bezerédjt, de vádolom embereit és a rendszert. A virágzás melyet a selyem ügy döcögő szekere itt-ott felmutathat, nem egyetemes. Minnen tendenciózus gyanúsítás kizárásával írom további soraimat, a nép szavát, az ország érdekét iktatván ide. A rendszer mely a selyemtenyésztésben észlelhető — beteg. Mivel pedig minden betegség ordost igényel —

orvosolni, át kell gyúrni a selyemügy intenzív mint extenzív stádiumát is.

Nem érzek hivatást magamban hogy az orvoslás mikéntiségéről tüzetes véleményt mondjak. Jelen cikkem csak azt czélozza, hogy a hivatott szakőrök akezióba lépését siettesse. Mert ha a selyemügynek van létoka hazánkban, úgy ez ok különösen Bácskában érvenyesülhet, Magyarország ama részében, melynek földjén elérte a selyemtenyésztés virágzásának gőpontját. Ezen tény természetis következménye, hogy minden a selyemügyet follelő cikelynek, indítványnak is, mindenek előtt megynkben van létjogosultsága.

Hogy hozzászólásom csak némileg is tárgyilagos legyen, fokról-fokra fogok haladni, elmondván dióhéjban — szint tapasztalatom, részint a fáma adta észrevételeimet.

A tenyésztő szegény ember. Szegénysége mellett folyton ott ólálkodik tudatlansága és az evel járó tehetlenség. Ezeket árnyékként kísérik a megmegujuló csapások, az örökös családás. Méltó helyet foglal el ezek sorában a lombhiányi sat. A szegénység istápolására szolgálna tehát a selyemtenyésztés. De én édes Istenem! mennyi bajjal jár ez már manapság, mikor a betegségek egész sorozata Damokles kardja-ként függ a tehellen hernyók és gazdáik felett! Ott vannak a kikeltők, oktassák a népet! — súgja fülembé a józan ész. Hja! a tapasztalat minként beszél. Nincs meg a mód, tehetség ahhoz, hogy a tenyésztés a kiválnaknak megfelelően eszközöltessék. Nincsen fágas, világos szoba, nincsen elég lomb, nincsen elég erdek, kedv! Hány család alszik együtt, egy szobában a hernyókkal! Hol van itt az arány az anyagi haszon és egészségi veszleség között??! Hány szegény ember fárad 4 hétig aztán, elfogy a lomb, a hernyók pedig táplálék hiányában elpusztulnak. Olyan szikra-e ez, mely élesíti a

kedvet? Mi oka annak hogy a tenyésztők száma fogy? Kiviláglik az előbbiekből és a gubók alacsony árfolyamából. Miért nem lehetne a maóimum ár 4, a minimum 3 korona? Érttem ezalatt az első oszt. gubót. Ha nem csalódom az első osztályú-gubót 15—20 koronáért szállítják külföldre? Miért adták bérbe az újvidéki selyemgyárt? Az idegen francia a bérfizetés mellett is óriási hasznot húz. Miért ne lehetne e haszon a miénk, kik bért sem fizetnénk? Van még sok forrás, melyből futná a gubó árának felemelése. Szó lesz arról is.

Széchenyi mondotta: »Legyen csak elég szederfa-levél, a többi bizonyára el nem marad.«

Nagy hazánkfia svavaira elmondhatjuk: szederfalevél volna már elég, az eredmény mégis elmaradt. Igen kérem elég a lomb, de sok a pete. Kérem, Breszlovácnak 5 kiló pete jut. Ej! haj! Csodálhatjuk e a lombhiányt? Honnét e fényűzés?

Tessék kevesebb petét kiosztani és nem lesz lombhiány. A fák nem fognak elpusztulni, mert nem kellend a tenyésztőknek a második hajtást is leszedni. Vessünk egy tekintetet a Breszlovác— Zombori országútra, hol vannak azok a nyolczvanas és későbbi pompás eperfák? Hol vannak az elragadó zöldben megárnnyékolt szederfák, hol a gyönyörűegészséges levelek? Kipusztultak. Miért? Mert tönkretették a hivatlan kezek.

Az egyszerű esküdt beállit a gazdához, tudtára adván neki, hogy eperfáit nyesse meg. A gazda koronáig levágott minden ágot. Hogy történhetett ez? Az alkalmazottak hanyagságára kell mindent visszavezetnünk. Addig ment a parancs kézről-kézre, míg végre az előljárássá ragadt. Az önrzetes kikeletők csaknem mind otthagyták hivatalukat. Miért? Mert vértük nem veszi le azt a stylust, mit az országos felügyelőség velük szemben megenged magának. Tekintélyét, társadalmi renom-

A „ZOMBOR és VIDEKE” TARCZAJA

Magyar vér.

Írta: **Herold Gyula Béla.**

„Régi dal, régi dal, régi dicsőségöl...“
Egy kicsi kis történet abból, a romba dőlt hatalmas világból, abból a félisteni korszakból, melyet magyar szabadság harenak nevez a világtörténelem. Annak az összetört nagy világnak egy parányi epizódja, olyan, a minőt akkor szavával, ezrivel teremtet magyar fiúk szabadságrt lángoló lelke, magyar nők isteni szerelme. Abból a félszázad előtti meszeszerű korból, mikor még több ragyogó csillaga volt a magas égnék, mikor még vadvirágosabb volt a magyar róna, tisztább a patak, édesebb a madárdal; mikor a magyar nemzet keserű haragjában még egyszer összeszedte ősmondabeli erejét, millió darabra zúzza háromszázados lánczait, a zsarnok arcába vágva a rozsdás szilánkokat; abból a világ-dicsőséges napokból, a melyeken a világ nepeinek millió az istentűl glóriájával vonták be a magyar homlokát; ama glóriával, a melynek vérrrel és könnyel annyiszor megszentelt legkisebb foszlánya is többet ér,

százszorta fenségesebb, mint a mai kor minden káprázatos és léha alkotása.

*

Egész Európa lázban volt. A szabadság, egyenlőség és testvérség magasztos eszméi felratták százados kábultságából a világ összes népeit s az eddig leláncolt lomha tömegek százmilió korú nemzetóriásokká nőttek ki magukat.

Egy egetverő, egy véghetetlen jalkiáltás sir, zokogott keresztül a magyar hazán, Kárpátoktól Adriáig s mire visszatért, már nem volt a kétségbe eselt fájdalom jalkiáltása, hanem harci riadó. Harci riadó, a melynek szent haragja, szent lelkesedése belenyillat, belevillámlik minden magyar szivbe; harci riadó, melynek hívó szavára megy ez édes apa, megy a testvér, a fiú, a nő, a gyermek, az öreg; megy minden, a mi magyar csak van a földön. Ez a zúgó riadó, ez a megszentelt láz végig hőmpölygőt a hazán megtalálva a legelrejtettebb zugokat is, le a sirok sötét mélyéig. És a magyar ment; koldus és mágnás, úr és szolga, nemes meg paraszt egy sorban állottak, egy szalmán aludtak, együtt osztoztak viharban, tűzben, szemétágyon és — dicsőségben.

Ez a riadó aztán megtalálta Szőke Andort is. Pedig ő ott lakott valahol a Vértesek belsejében, benn a sötét erdő mélyén, hol nem igen járt ember. Andor végletlenül szegény fiú volt; a maga emberségtől szerette meg oklevélét, mely képesíti őt arra, hogy ilyen hatalmas erdőt kezeljen, mint az, melyben lakott. Régi vágya, régi álma teljesült, mikor az uradalom erdejét rábízták. S mikor aztán azt is megsugta a szive, hogy az öreg Hollós Imre intező uram egyedüli öröme és büszkesége, a szép kis Annuska, jó fiúnak tartja, nem adta volna oda boldogságát egy kis menyországért sem.

Mikor úgy alkonyat felé el—eljáróttak együtt a szelid özikék és vidám szarvas fiúk bohó játékaik nézni; mikor az a csintalan leányka vadvirágból font szallagokkal összekötözte kezeit, teleaggadta koszorúkkal, csokorokkal, miket az alatt készítelt míg ő az erdőkét bújta, oly annyira, hogy az izmos fiú alig tudott megmozdulni.

— Ilyenkor azt hitte, hogy szive megszakad a boldogságtól.

És mie, ezt a boldog fiút egyszer csak meglepte az a hatalmas betegség, a mi nek

méját senki sem áldozza fel 50 kor-
náért, egy intelligens ember nem lesz
szolga. A most, a tenyésztők számára
irt naplárban pedig nem valami tisztel-
tettel emlékeznek meg a kikeltőkről.
Nem kell továbbá a felügyelőt lomhának,
a kikeltőt szolgának nevezni csak azért,
hogy tenyésztőket fogjunk. Hanem igen-
is tessék a kikeltőt kellően díjazni és
nem kell »lusta« embereket tartani,
akkor pedig nem lesz szükség arra,
hogy a kikeltőt minden-félének elnevez-
zük. (Megjegyzem hogy én a selyem-
tenyésztéssel semmiféle összeköttetésben
nem állok — önérdék nem vezet) A
felügyelő legyen rendes, kvalifikált
állami hivatalnok. Mert a jelenlegi rend-
szer igazán egy megtestesült abszurdum.
Minduntalan tapasztaljuk, hogy ezt a
felügyelőt elcsapták, az sikkasztott, ott
vissza élésnek jöttek a nyomára. És
ezen egy cseppet se csodálkozunk.
Mert — fantáztam a kivételnek az illő
tisztelét — de felügyelővel olyan
embereket bíznak meg, kiket már se-
hol sem használhatnak. Ennek követ-
keztében egy egész sereg változatosan
elnevezett ellenőrzőt kell majd ide,
majd oda szalasztani, mi pedig hat-
ható költségek árán történik. Tehát
legyenek a felügyelők állami, rendes
hivatalnokok tisztességes dotálással. Ha
ez meglesz, nem kell azt sok figyel-
meztetést, felhívást stb. a tenyésztők
számára kiadni mert rendes, pontos
és kvalifikált emberei lesznek az ál-
lamnak.

A főfelügyelő rendszerre ellen nem
szólhatók, mert azok hivatáskörét sokkal
kevesebb ismerem, semhogy lényeges
észrevételeket tehetnék. Csak annyit
tudok, hogy csaknem csupa nyugka-
tona-tiszt van alkalmazásban, kikről
pontos eljárás feltételezhető, mert azt
mint katona megszokhatta.

Bezerédjéről ismétellen csak elis-
meréssel és hálával emlékezhetünk
meg. Ő nem állam, és nem cselekedhet

korlátlanul. Nekünk az államhoz kell
aspirálni mint azon faktorhoz, kinek
tehetségében áll a jelenlegi rendszert
átgyúrní és új életet adni a selyem-
termelés ügyének.

Ennyit óhajtottam elmondani ezúttal
minden rosszakaratu irányítás nélkül,
mert az elmondottakat feltétlen meg-
győződésem és az igazság mondta
tollba.

Magistrátus.

Hirek.

* **Személyi hír.** Dr. Atányi József
a zombori kir. ügyészség volt vezetője ma
utazik új székhelyére Szolnokra. Nagy-
számú tisztelői és barátai tegnap este tár-
sas vacsorára jöttek össze a Vadászkról
éttermében. Dr. Atányi ez alkalommal
igen meleg óvásoknak volt középpontja.
Dr. Atányi fővizásával a zombori kir.
törvényszék egyik legkitünőbb tisztviselő-
jét, a zombori társas élet pedig legkedvel-
tebb és legnépszerűbb tagját veszti el.

* **Kamara-zene estély.** Április má-
sodikán este fél kilenckor lesz a második
kamara-zene-estély a városháza nagy ter-
mében

* **Az új ügyész eskütétele.** Kerekes
János, a zombori kir. törvényszék új
ügyésze kedden délelőtt tette le a kir.
törvényszék plenuma előtt a hivatalos eskü-
t. Hivatalát már átvette.

* **Tisztek estélye.** Tiszti estély volt
szombaton az „Elsőfűtő“ szállóban. Válo-
gatott, intelligens publikum vett azon részt.
Vacsora alatt a honvédszászlóalj tambura
bandája és a közös zászlóalj okarinó ban-
dája játszott. Vacsora után tánczra perdült
a közönség s reggeli öt óráig a legvidá-
mabb és legfesztelenebb hangulatban el-
mulatott.

* **Áthelyezés.** A pénzügyminiszter
Okolicsnyi Gyula pénzügyi titkárát hasonló
minőségben a sepsi székelyi pénzügyi-
igazgatóságához helyezte át.

* **A helybeli izr. hitközség** hatá-
rozatilag kimondotta a zsinagóga magna-
nyobbítását; ez a tény a hitközség folyo-
ntos számban fejlődését bizonyítja. A
munkálatokat legközelebb megkezdik.

* **Országos vásár.** Vasárnap és hét-
főn országos vásár volt városunkban. Az
idő pompás volt. Az új vásárter minden
zuga-zuga tömve volt. Nagyon sok ló lón
felhajtvá és mindenféle nemzetiségű ló-
vásárlók voltak jelen. Valóságos nemzet-
közi vásár képe tárult a szemlélő elé.

* **Közgyűlés.** A zombori iparosok
készítményeinek arucarnoka mint szövét-
kezet, 1900. ápril hó 1-én délelőtt 10 óra-
kor, a felső keresk. iskola termében évi
rendes közgyűlést tartja, melyre a t. rész-
jegy tulajdonosok tisztelettel meghivat-
nak. A közgyűlés tárgyai valamint a zár-
számadások az intézet helyiségeiben meg-
tekinthetők.

* **A lezuhott csizmák.** Most vasár-
nap déltájban a vásár alkalmával történt,
hogy Dorotits András két darab tehenét
eladta 130 ft-ért. Ezt a 130 ft-ot a nála
levő vászon zacsokba két tizes mellé he-
lyezte. Ezek után indult a lovak közé,
hogy 2 drb lovat vegyen. Utközben hoz-
zá csatlakozott egy jómodunak látszó egyén,
aki ajánlkozott, hogy neki vesz illetve elad
két lovat. Pár percze utánuk szaladt egy
másik egyén, aki egyre azt hangoztatta,
hogy álljanak meg, mert elvesz. Dorotits
mütem gyantva, lezuhta a csizmát is. Mikor
a csizmát lezuhata, a két szubancz ki-
rántotta a vászon zacsokot a kezéből és el-
futott. A rendőrkapitányság erőlyesen nyo-
mozza az ismeretlen tetteseket.

* **A ragadós állati betegségek ál-
lása** a Bács-Bodrogh vármegyében márc.
21-én. Vezettség: apatini j. Ó-Szapár 1 u.,
bácsalmási j. Bácsalmás 1 u., bajjai j.
Gara 1 u., Szántova 1 u., kulai j. Kuczur-
u 1 u., Torzsa 1 u., Uj-Verbász 1 u.,
topolyai j. Bajsa 1 u., Kishegyész 1 u.,
Zenta v. 1 u. Takonykőr és bőrféreg: obec-
seai j. Petrovszellő 1., titeli j. Gardi-
noveze 1 u., zontai j. Ada 1 u., Mohol 1 u.
Ragadós száj- és körömfájás: kulai j.
Kula 1 m. Rühkőr; bácsalmási j. Bajmok
1 u., Melykut 1 u. Sertésvész: bácsalmási
j. Melykut 1 m.

* **Eljegyzés.** Ifj. Schumacher Rezső
az ó-becsei ifjuság rokonszenves tagja el-
jegyzett Vetter Vilma kisasszonyt Cser-
venkáról.

* **Szakértő kirendelés.** Karácsony
Gyula vármegyeli alispán a magyar állam-
vasutak vasutovonálán a kis-szállási vasuti
rakodóhoz Tapodi József bácsalmási kör-
állatorvost szakértőül rendelte ki.

neve nincs. Ugy történt, hogy mikor már
javában forni kezdett oda kün a világ. Hol-
lós uramnak valami elintézni valója akadt,
valami fővárosi ügyvéddel s ő a saját öreg
csontját kímélendő Andort küldte fel Pestre,
hár Annuska beszankodott egy kissé a vá-
lasztáson. Ott aztán első dolga volt, hogy
beszívja annak az édes lá a csiráját.
Hiszenképen az nap lépett a főváros utcáira
mikor a sajtói felszabadító nép zúgva tom-
bolva örömmillan hópölygött a tereken. Jól
esett lelkének ez az égő mámor ment ő is
lelkéslni a többivel. Aztán, mikor a muzeum
lépcsőin meglátta meghallotta a legnagyobb
magyar költőt a szabadság isteni látzót lel-
kesítve sápadtan menydörögni, villámlani,
minden csepp vére agyába tödült, édes resz-
ketés futotta végig tagjait . . . kilört rajta a
láz a -- hazaszeretet láza. . .

*

Alkonyodott. ▲ nap vérpiros búcsúsuga-
rától még ott enyelegtek a fák apró galajai
között, mikor az erdőszelkából Hollós uram
háza felé vezető gyalog ösvényen feltűnt
Andor kacsu alakja. Andor gyönyörű ter-
metű fiú volt. Napbarnított, most lázasan
piúlt arcához jól illett a pörge barna kis

bajusz. Mikor a házhoz ért, a hol olyan sokat
játszott azzal az édes szőke gyermekkel,
hirtelen megredült a közeli bokor. . . Minth-
a valaki lett volna mögötte. . . Aztán a
szomszéd kanyarulatnál megpillantá Annus-
kát amint a kedves ház felé tartott —
— Annuska!
— Andor!

Egyik se tudott többel mondani! ösz-
szefutottak mint két esőtag. Annus nagyon
kölét simált az ifjúhoz. Sokáig álltak így,
egymáshoz szorítva arcukat, hallgatva szí-
vük ritmikus dobogását. — Végre a leányka
pirulva bontakozott ki az ifjú ölelő karjaiból
s zavartan mondá:

— Andor! ha valaki meglátta volna?!

Az ifjú nem szólt semmit; de sőtél nagy
szemei olyan engesztelőleg, olyan mentegelőd-
vére néztek rá, mintha csak mondlák volna:
Bocsáss meg, hogy szerelní merlek; de nem
tehetek róla! . . .

Aztán megfogta Annus puha kacsóit s
lassan indult vele a hárs alá. Ott aztán el-
kezdett neki beszélni a hazárról, melyet nagy
veszély fenyeget; a hazaszeretetről, a magyar
ifjú a magyar nő kötelességéről; beszélt
lázasan, mind erő teljesebben; arca kipirult,

szemei tűzben égtek, keze, melyet a leány
minderősebben szoritott, remegelt a belső
felindulástól.

Annus először csodálkozott; úgy még
nem hallá Andort beszélni. De lassan, lassan
ő reá is át szállt a lév, melylyel az ifjú
beszélt s az ő szája is mozgott, mintha beszélne

— Annus! Ön tudja . . . te tudod
hogy az élettemmel is jobban szeretlek, de
el kell mennem — végzé beszédét, már re-
megő hangon az ifjú -- el kell mennem,
hova mind el mentek — a becsület mezejé-
re. . . Bocsáss meg, hogy elhagylak . . . de
meg halnék itten. . .

Elhallgatott; csak egy nehéz sóhaj zo-
kogott fel széles melléből, jelezve a hatal-
mas csatát, mely ott benn hi a szerelem
és hazaszeretet. Annuska halavány arcán
két köny csepp gördült végig fényesen, resz-
kedve, aztán ő is sóhajtott egy nagyot. Ad-
dig-addig szomorkodtak, míg isten tudja,
hogy, de csak összetapadt az ajkuk valahogy.
Úgy remegett a leány, mikor olyan közel
ért keble az ifjú melléhez . . . tudja Isten
az Andor láza felszökött az Annus arcára.

(Vége kvv).

* **Házasság.** Guttman Alfréd budapesti vállalkozó oltár elé vezette Stein Jenny kisasszonyt.

* **Eljegyzés.** Barasi Antal bajai lakos eljegyezte Slavikovich Gizike kisasszonyt, Slavikovich Mihály ur kedves leányát Báth-Monostoron.

* **Nyugalomba vonuló adótanácsnok.** Birkás Lajos szabadkai városi adóhivatali tanácsnok 25 évi szolgálat után, f. é. április 1-én saját kérelmére nyugalmobba megy.

* **Leányrablás.** Záry Emília, B-Földvár egyik legszebb leánya a napokban haza felé tartott, midőn az utcán hirtelen utját állotta kedvese; Erdélyi Miksa és ennek két cimborája, Mindhármuk kézrefogták a leányt és magukkal hurcolták. A leányt a szerelmes legény több napon át magánál tartotta és végre is a hatóság adta vissza a megrémült szülőknél.

† **Halálozás.** Misich Sándor újvidéki ny. telekényvezető e hó 22-én élt 73. évében meghalt.

* **Eltűnt.** Bezi Sándor 44 éves iparos O-Moroviczáról eltűnt. Apja és testvére Szabadkán kereste és az eltűnéstől jelentést tett a rendőrségnél. Bezi szöke magas ember, hazulról távoztakor vöröses loden kabát volt rajta. A rendőrség — a család kívánságára — keresteti.

* **Orpheum Zomborban.** Lengyel József igazgatósága alatt egy igen érdekes Orpheum-társulat produkálta magát kedden és szerdán este a Vadászkürt kávéházi helyiségeiben. A Vadászkürt kávéháza szülfalgási megtelt közönséggel.

* **Hítvány bosszú.** Gyalázatos bosszút eszelt ki egy gonosztevő a rigyicai orvos és segédjegyő ellen. Valami Steiner nevű fiatal rigyicai iparos néhány évvel ezelőtt többféle büntetést követett el és azért a szabadkai törvényszék több évi börtönbüntetésre ítélte Steinert, ki, a míg az ügy a felső bíróságokat járta, a büntetés elől megszökött Amerikába. Most Amerikából eddigi alávalóságait egy újabbal tetézi, midőn a szabadkai királyi ügyészséghez feljelentést tesz, mely szerint tudatja az ügyészséggel, hogy egy nyolc évvel ezelőtt Rigyiczán hirtelen meghalt asszony nem természetes halállal halt meg, hanem tudomása szerint az orvos és az jegyő tették volna el mérgezés útján láb alól. Ez nyilvánvaló hamis vádaskodás, mert azt az asszonyt az orvos nem is kezelte, hanem gutatitús folytán hirtelen halt meg. A nyolc évvel ezelőtt eltemetett asszony hulláját kedden exhumálták és most az egész környék feszült érdeklődéssel várja az ügy további fejleményeit.

* **Kivándorlás a Bácskából.** A kivándorlás korlátozására a belügyminiszter a napokban szigorú rendeletet hozott ki, de ennek a rendeletnek végrehajtásáról nem igen gondoskodnak. Bács megye néh. etajuk községekben ugyan még mindig működnek a Boroszlóbi ideszabadult kivándorlási ügynökök. Titokban üzük mesterségüket és most már nem csak a férfiakat, hanem a nőket is csábítják a kivándorlásra mindenféle ígéretekkel. A napokban Gombos-Bogoejáról 30 család vándorolt ki Sziléziába, férfiak, asszonyok és leányok vegyesen. Uj-Verbászról 118 munkáscsalád költözik s indul a napokban Németországba. Tegnap tartották az utolsó istentiszteletet, melyen a lelkész meghatóan bucsuztatta el őket. Gombos-Bogoeja, Bács-Bresztovác, Kis-Hegyes, O-Morovicza, Mélykut és Apatin községeket a boroszlói ügynökség valóságos megméltelyezte a kivándorlásra buzdító röpiratokkal és a szegény népet a kivándorlás láza fogta el. A kivándorlási ügynökség teljes ellátást és havi 150 márkát fizetést ígér

a le nyoknak, a családoknak pedig 400 márkát, de hogy mit kapnak meg ebből, az a jövő titka. Más eszközöket kell igénybe venni a hatóságoknak, hogy megszűntethessék ezeket a szomorú állapotokat, mert félt, hogy odajutunk, hogy drága pénzten kell majd külföldről munkásokat behozni.

* **Öngyilkos plébános.** Bács-Szent-Tamásból jelentik, hogy Matos János római katolikus plébános tegnap felakasztotta magát.

† **Halálozások.** Vettük a következő gyászjelentést: Blaskovits Mihály és neje szül. Proszke Anna fájdalomtól megtört szívvel jelentik, hogy szeretett kedves leányuk, Anna, f. hó 23-ikán d. e. 11 órakor 2½ éves korában rövid szenvedés után az Urban eszenderült. A korán letört virág hült tetemei f. hó 24-ikén délután 2 órakor fognak a r. kath. szertartás szerint Erdő-utca 99 sz. házból a bajai temetőbe örök nyugalomra helyeztetni.

* **Házasság.** Zwilling Salamon kereskedő f. évi április hó 3-án d. u. 5 órakor vezeti oltárhoz az izr. templomban Weisz Nettó úrnét Baján.

* **Öngyilkosság.** Braskó Sámuel 49 éves napszamos feketehegy-i lakos ittas állapotban szobájában felakasztotta magát s mire tettét észre vették, már meghalt.

* **Hymen.** Adler László bács-petrovcsellói kereskedő múlt héten eljegyezte Braun Hermina kisasszonyt, Csakovczéről, (Szlavonia).

* **Az érsek a szabályi templomra.** Óaxcellentiája a szabályi (Bácsm.) templom építését elrendelte, s arra saját pénztárából 80.000 koronát engedélyezett. Az új templom román stílusban fog építtetni, 1200 lélek befogadására fog szolgálni. Az építéshez a vállalkozó tartozik azonnal hozzá fogni és köteles azt 1900. évi decz. hó 1-ig tető alá hozni és 1901. évi szept. hó 1. napjáig teljesen befejezni.

* **A hála.** Kovács Mihály újvidéki atilla-utcai lakóshoz beállított nemrégiben egy fiatalember, aki éjszakára lakást kért. Fáradt és pénze nincs — úgy mondta. Kovácsnak megesett a szíve és az istállóban szállást adott a fiatal legénynek. Korán reggel, a mikor Kovács hazulról már eltávozott volt, megköszönte a fiatal ember Kovácsnának a nyughelyet és elment; Kovácsné is elhagyta a lakását és a piacra indult. A fiatal emberke észrevette ezt és visszafelé fordult, de zárva találta a lakást, mert Kovácsné ráfordította a kulcsot a kis gyerekeire. Az idegen kopogott az ablakon azt mondván, hogy ott felejtett valamit; a gyerekek kinyitották az ablakot és ezen mászott be az éjjeli vendég. A lakásban mindent fel, forgatott és elvitt mindent, a mi csak keze ügyébe akadt. Kovács hazaérkezvén szöve tette a nagy rendetlenséget, mire a gyerekek mindent elmondtak. Kovács a rendőrségnél megtette a feljelentést, de csak a személyleírását tudta adni a tettesnek, és a kezében volt keresztlevélből csak annyira emlékezett, hogy Istvánnak hívják és Szanadón, (Torontál megyében) született. A rendőrség megkereste a szanádi előjáróságot, a hol a tettest Brandmayer István személyében kipuhatták. A tettest, ki mindent beismer, az ügyészség pártfogása alá vette.

* **Hangverseny.** Ipolyi Valéria, az orsz. zeneakadémia jeles növendéke e hó 25-én az újvidéki „Erzsébet” disztermében hangversenyt rendez, vele jönnek még a fővárosi lapdából előnyös ismert Schiffer Adolf gondokaművész és Mabryny Gyula hegedűművész. E harmas csoport ritka műelővezetést nyújtva, még a legmagasabb műigényeket is kifogja elégíteni. — A válogatott műsor a következő. 1.

Mendelssohn: d moll Trio I. Allegro IV. Finae Ipolyi Valeria., Mabryny Gyula., Schiffer Adolf. 2. Popper D.: a) Andante b) Tarantella Schiffer Adolf. 3. Schumann: Papillons Ipolyi Valéria. 4. Schubert: Esdur Trio II. Andante III. Scherzo Ipolyi Valeria, Mabryny Gyula, Schiffer Adolf. 5. a) Viextemps: Reverie b) Saints Säens: Rondo capriccioso Mabryny Gyula, 6.) a. Liszt: Valse impromptu b) Field: Rondo es dur Ipolyi Valeria. Belépti díj 2 kor. deakjegy 80 fillér.

* **Eljegyzés.** Hoffmann R. Lajos újvidéki ügynök jegyezt váltott Brand Gizella kisasszonnyal Belgrádból.

* **Jubiláló tanító-egylet.** Huszonöt évvel ezelőtt, 1875. évi október havában alakult meg nehéz viszonyok között egy igénytelen faluban — Nemes-Militicsen a „Zombor-vidéki r. k. tanító-egylet” bold. dr. Kubinszki Mihály püspök, egyházmegyei főtanfelügyelő fáradságot nem ismerő buzgóssága folytán. Az egylet annyira gyarapodott számban és erőben, hogy ma már 150 tagot számlál s a lefolyt 25 év alatt — de különösen az utóbbi években Lajthay János érseki hiv. iskolalátogató elnöklelte alatt nemcsak nem kiesinyelhető, de határozottan dicséretet érdemlő tevékenységet fejtett ki. Az egylet választmánya f. hó 22-én tartotta meg tavaszi rendes gyűlését s egyhangulag elhatározta, hogy az ez évi — tehát jubiláris gyűlését a szokottnál nagyobb ünnepélyességgel tartja meg. Erre nézve az első lépés már megtörtént, a menniben a választmány egy korábbi gyűlésből kifolyólag felkérte egyházmegyénk bíszkeségét Mayer Béla v. püspök, az egylet tiszteletbeli elnökét, hogy a jubiláris gyűlést vezetni s azon — ragyogó ékeszólásával a diszbeszédet megtartani kegyeskedjék. Nagy örömet s lelkesedést keltett a választmányi gyűlésen Mayer Béla püspöknek e tárgyban az egyleti elnökhöz intézett, szívélyes hangon írt levele, melyben a választmány kérelmének engedve, a megnyitó beszéd megtartását megígérte, mely körülmény maga is biztosítja az ünnepély sikerét, fényét pedig emelni fogják ama illusztris vendégek, kiknek személyes meghívására a választmány egy négy tagból álló bizottságot küldött ki. A rendezősi bizottság zombori tantestület vállalta magára. A szokásos vitatételek e gyűlésen mellőzettek s azért az ünnepély több pontja lesznek: a) Szentmise tanítói karékkal. (Rendezi Szántó Karoly zombori tanító.) b) Mayer Béla püspök diszbeszéde. c) Az egylet története, amelynek összeállítása és felolvasásával Nagy János kupuzsinai tanító, az egylet jegyzője bizott meg. A diszgyűlés június hó 7-én lesz. A választmány — élén buzgó elnökével — mindent elkövet, hogy a diszgyűlés és általában az ünnepély az egylet multjához méltóan megtartassék.

* **Eljegyzés.** Dr. Rapp Jakab cservenkai orvos folyó hó 24-én eljegyezte Kar. Izabella kisasszonyt Zomborban.

* **A bajai 48-as honvéd-egylet** kebeléből folyó hó 18-án bizottság alakult, a melynek célja, hogy a még életben lévő néhány bajai öreg honvéd hátrálkozó napjait az inségtől mentekké tegye. Evégből a gyűjtő izek az összes helyitársas-köröknek már megküldettek Az aláírás iv akként van kiállítva, hogy minden alá-író havonként csak 20 fillérel kötelezi magát a segélyezéshez hozzájárulni. Hogy mily lelkesedéssel fogadtatott a város polgárai által az igazán hazafias segélyezési akció, mutatja az, hogy a hozzájáruló száma már a négyszázat meghaladja.

* **Belvizlevezető és öntöző osatorna.** A földmívelésügyi tárcza költségvetésének során Darányi Ignác földmívelésügyi minister egyik szónoknak válaszol-

va, bejelentette a képviselőháznak, hogy terve van véve egy Budapesttől Bajáig terjedő csatorna, a mely hivatva volna az ezen területen levő belvizeket levezetni és egyuttal azon vidék öntözésére is szolgálna. Erről a nagyszabású műről, amely 158,926 kat. hold, eddig jobbára művelés nélküli földterületet óhajt elfoglalni a kultúrának, beavatott helyről a következőket közlik velünk. Darányi földművelésügyi miniszter a kulturmérnöki hivattal elkészítette a Dunavölgy lecsapolási és öntözési terveit. A tervek szerint az öntözési mű közvetlen a főváros alatt, a soroksári Dunaigai kezdődnek és Kunszentmiklóstól, Szabadszállást és Pülpözüllást érintve, nemkülönb Azakostól, Nádudvar, Süksődöt és Szent-Istvánt is, Bajánál torkoltnék a Dunába s annak a vidéknek valamennyi belvizét levezetné. A munkálatok költségei a szükséges kisajátításokkal együtt 5 millió koronára tétettek. A vízjogi törvény értelmében Pestvármegye alispánja az érdekelteket legközelebb alakulása hívja meg. Miután a tervek kellően elő vannak készítve, remény van arra, hogy a közvetlenül érdekeltek nem fogják meghiusítani a tervet, mely a fővárostól le Bajáig éppen a legjobb talajösszetételű földet okkupálja és évek óta a legkomolyabb terv az intenzív gazdaság kezelésére.

* **Államsegély Deák Péternek.** A belügyminiszter Deák Péter szinagagatónak 1000 korona szubvenziót utalványozott az államkincstárból. Dr. Hegedűs Aladár polgármester tegnap adta át az utalványozott összeget a szinagagatónak.

* **Eleven Ujság.** Az újjedéki kerékpáregyesület folyó évi április hó 1-én vasárnap az épülő verseny pályája alapja javára dr. Adamovich Istvánné urnó védnöksége alatt tánczalat egybekötött műkedvelői előadást rendez. A műkedvelői előadás a „Dungverszki“-féle színházban, az ezt követő táncmulatság az „Erzsébet“-szálló nagytérképében fog megtartani. Hadzsis Antal ur szíves rendezésében előadásra kerül az „Eleven Ujság.“ Előfizetési felhívás: Haller Aranka k. a.; Vezérezik: Mayer Oszkár dr. ur; Garmond: Zátónyi Dezső ur; Dal: Molnár Gézánné urnó; Novella, előadók: Irén: Sax Ilona k. a. Adolár: Molnár József ur; Zene (vönös négyes): Hollós Lipót ur, Hollós Zoltán ur, Hollós Aranka k. a. Hollós Ida k. a.; Divat: Belohorszky Melánia k. a.; Költemény: V. Kacsokovits Ilona urnó; Tanügy: Kész Stefi k. a.; Hírek: Berger József ur, Bachmann Ilka k. a. Pekló Ilona k. a., Schaffer Karolin k. a. és Hollós Aranka k. a.; Eljegyzések és halálhírek: Szeiffer Antalé urnó; Távírat: Pülpör Aranka k. a.; Törvényszék: Harsányi Elemér ur; Enek: Ruhmann Zsigmond ur; Bálí tudósítás: Haller Aranka k. a.; Hirdetések: Kozsacek Rózsika k. a.; Időjárás: Kovács Zene: újjed. díletáns 8-as társ.; Irodalom: Molnár Gézánné urnó; Sport: Sax Ilona k. a.; Szerkesztői üzenetek: Braun Lipót ur; Sajtónibák: Dohány Mór ur; Reklám: Schaffer Karola k. a.; Bárdos Ferencz ur és Haller Géza ur; Arverűsi hirdetés: Brüll Fülöp ur; Kritika: Nagy József ur. Helyárak: Pályolyjegy 12 korona. — Kőr-szék I-IV. sorig bezárólag 3 korona. — Támlásszék az V-X sorig 2 kor. 40 fill. — Zártszék 2 korona. — Erkély az I-ső sorban 3 kor. — a II. sorban 2 kor. 40 fill. — a III. és IV. sorban 2 korona. — Földszinti álló I. korona. — a II-ik sorban 80 fill. — Karzati állóhely 60 fill. — Deákjegy 60 fillér. — Szinlap 20 fillér. Bálí-belépőjegy 2 korona.

* **A szabadkai ügyvédi kamara 25 éves jubileuma.** Ezernyolczsáz hetvenötödik évben létesítették az ügyvédi kamarai intézményt, a mely intézménynek a hasznát így már 25 éve élvezi az ügyvédi kar és a közönség egyaránt, 1875-ben lé-

tesítették nálunk és Szabadkán, mint mindenütt, az ügyvédi kamarát és tegnap ülte 25 éves jubileumát a szabadkai ügyvédi kar. Nagy és diszes közönség jelent meg vasárnap az ügyvédi kamara helyiségében, a kamara diszkógyűlésére melyen a szabadkai ügyvédek teljes számára megjelentek, valamint a vidéki ügyvédek is többnyire kalótságileg vettek részt. Az ülést 10 órákor nyitotta meg Paukovics Andor a kamara elnöke, a ki, valamint dr. Demidor Imre a kamara titkára szépen emlékeztek meg jelentéseikben és beszédeikben az ügyvédségnek a kamarák létesítése előtti és utáni szerepléséről. Mindkét beszéd behatóan foglalkozott a kar érdekeit érintő eseményekkel, miközben bírálat tárgyává tették a kamarai intézményt és azokat a közállapotokat, melyek nagy része még szanalásra várnak. Kiemelték az intézmény célszerűségét és rámutattak arra a működésre és eredményekre is, a miket a kamara már eddig elé is kivívott. Különösen megemlékeztek a kamara nagyérdemű volt elnökéről, boldogult Dr. Guln Györgyről, kinek arcképe örök emlékül a kamara helyiségében van elhelyezve. Köztetszéssel fogadták az idei évi jelentést is, amelyhez később Dr. Fischer Jákó és Dr. Kohn Károly hozzászóltak. Kozma László indítványára Paukovics Andor beszédét jegyzőkönyvbe veszik és Buchwald Lázár indítványára pedig a közgyűlés üdvözlő táviratát küldött Plósz Sándor dr. igazságügyminiszterhez, kinek válasza még aznap délután megérkezett. Ezután Békefi Gyula dr. köszönetet mond Paukovics Andor elnöknek buzgó fáradozásáért. A diszkógyűlés tárgya ezek által kimerített, a közönség távoása után megtartotta a kamarai rendes évi közgyűlést. Délután fél 2-kor a Casino dísztermében bankett volt, a melyen szébbnél-szebb pohár közönlöket mondottak. Az első felköszöntőt Paukovics Andor kamarai elnök mondotta a királyra, amely felköszöntőt a jelenlevők állva hallgatták meg. Majd Kozma László mondott felköszöntőt az igazságügyminiszterre. Dr. Révész Ernő a kamara elnöke, Paukovics Andorra. Dr. Békefi Gyula a vendégrek és bírakra. Dr. Demidor Imre Bíró Antalra. Dr. Szilassy Fülöp a főispánra. Schmausz Endre főispán a vendégek nevében válaszolt Regényi Lajos az ügyvédi karra. Dr. Békefi Gyula a házi gazdára Farkas Zsigmondra a Casino elnöke. A bankett este 6 óráig kitünő hangulatban tartott, a midőn is az idegen vendégek elutaztak, a helybeliek azonban késő estig voltak együtt Píros Józsi zenéje mellett.

* **Öngyilkosság.** Spindler Sándor bajai szatócs anyja id. öz. Spindler Sándorné f. hó 20-án felakasztotta magát. Tettének oka állítólag családi viszály.

† **Gyászhir.** Poros Miklós ó-becsei posta és távirótszét hosszas szenvedés után, életének 29-ik, boldog házasságának 5-ik évében e hó 21-én éjjel jobblétre szenderült. Példás szorgalmával nem egyszer nyerte meg felletéseinek elismerését és vele érintkezők teljes rokonszenvét. Az elhunytban a munkás hivatalnokot, a pártatlan jó barátot gyászolja a község, mig családját az igazán önfeláldozó, áldott lelki családított. — Temetése nagy részvét mellett pénteken délután volt. A család a következő gyászjelentést küldette szét. Öz. Ifjú Poros Miklósné szül. Radek Amália úgy saját, mint állított gyermekei, szülei és testvérei, rokonai, számos jó barátai és ismerősei nevében fájdalomtel szírvet jelenti felejtethetlen jő ferjének ifj. Poros Miklós m. kir. posta- és táviróda tisztnek 1900. év márczius hó 21-én este 11 órákor a halott szentsége átjatos fölvetése után élete 29-ik és boldog házassága 5-ik évében történt gyász elhunytát. A megboldogult hült tetemei

f. hó 23-án d. u. 4 órákor fognak a halottas házból kikisérve a róm. kath. sírkertbe örök nyugalomra tétetni és az engesztelő gyász isteni tisztelet ugyan e hó 24-én reggeli 9 órákor lelke üdvéért a Mindenhatóknak bemutatni. Aldás és béke lengjen porai fölött! O-Becse, 1900. évi márczius hó 22-én. Idős Poros Miklós, Poros Miklósné szülei; Poros Tinike, Poros Mariska, Poros Józsi gyermekei. Poros Istvánné szül. Pekló Irén sógoróni. Poros István, Poros Mariska, Poros Terka, Poros Krisztina testvérei. A pósta- és táviróda hivatal is küldött szét gyász értesítést.

* **Betörés egy zsinagagába.** Bajáról jelenti tudósítónk, hogy ott az elmúlt éjjel ismeretlen tetesek behatoltak a zsidó templomba, felfeszítették az összes gyűjtő perzseléket és a bennök talált összeget elemelték. Szerencsére a hitközségi a perzseléket nemrég irtette ki, s így csak néhány forintot vihettek el. A tetesek megkísérelték a szentély ajtaját is feltörni, hogy az ott levő arany és ezüst templomi szereket hatalmukba kerithessék, de nem tudtak boldogulni a nehéz vasajtóval. A rendőrség erélyes nyomozást indított.

(Ha elogy a lélekzet. Nizzola Klára kisasszony (Lausanne, rue Saint-François 6.), aki mint varrnő keresi kenyerét, körülbelül egy év óta beteg volt. Betegsége ugyanaz volt, mely anyai fiatal leányt támadt meg. Verszegénység bántja a legtöbb fiatal teremtést és a figyelmes szem mindjárt keletkezőkor fölismeri a betegséget. Az arcbőr sápadt, az ajak szintelen, a szem élénksége eltűnik és az arera szomorúság kifejezése ül. E komoly jelekre föltétlenül szükséges, hogy hozzáfogjunk a gyógyításhoz, mert gyöngye vér, mely az ereken kering se nem tud már erőt adni, lehetővé teszi, hogy a betegség elhatalmasodjék. Ha ebben a pillanatban a vért fölfrissítő hatásos szert alkalmazunk, ennek rögtönös hatása az lenne, hogy megakasztaná a verszegénység terjedését és mert a vérének új erőt adna, visszahozná a viruló egészséget. Sajnos, nagyons gyakran figyel-

men kívül hagyják ezeket a jelenségeket és csak akkor gondolkak a gyógyításra, a mikor a betegséget a heves főllájás, filzugas, oldalszurás elviselhetetlenné teszi. Jóllehet Nizzola kisasszony sokáig várt, mig valóságos gyógyításhoz alkalmozott, mégis sikerült neki meggyógyult egészségének helyreállítása úgy hogy a Pink-pilulát, az elgyöngült vér legjobb fölfrissítőjét és egyszermind az idegek megerősítőjét használta; öszintén köszönöm önnek, írja lelevelében, hogy a Pink-pilulával olyan kitünő eredményt értem el. Egy év óta nagyfokú verszegénység bántott, lélekzetem elhagyott és a legkisebb lépésőt sem tudtam megmászni, étvágyam és álmomat tökéletesen elvesztettem és rettenetesen sápadt voltam. Három hónap óta nem dolgozhattam, mig végre a Pink-pilulát használtam. Ez idő óta tökéletesen egészséges vagyok és már több hónap óta éppem úgy dolgozom, mint azelőtt. Minden bajt, melyet gyöngye vagy tisztátalan vér idéz elő, éppem így gyógyítható. Idegbaj, reuma. Vitustácé stb. meggyógyul a Pink-pilula használásával. A Pink-pilula kapható Magyarországon a legtöbb gyógyozertárban. Egy doboz ára 1 ft 75 kr. és hat doboz 9 ft. Magyarországi főraktár: Török József gyógyszerárban, Budapest Király-utca 12.

A villamos világitásról.

Zomborban — sajnos — oly gyáripár, oly fejlett kézmű- vagy kisipar, mely az üzem folytonosságát biztosító árammeny-nyiséget felhasználni képes volna, nem létezik és a tervezett egységár mellett nem is képződhetik.

Ahhoz ugyanis, hogy a létesítendő villamos telep magánfogyasztásra az áramot lehetőleg olcsón szolgáltatassa, elengedhetetlen szükség, hogy állandó és nagy áramfogyasztói legyenek, hogy telepüzeme állandó, megszakítás nélküli legyen.

Kivánatos volna tehát, hogy a villamos világitással valamely oly iparág kapcsoltsassék, mely az állandó üzemet biztosítja. Így egyfelől a szolgáltatandó áram ára mérsékelhető volna, másrészt lehetővé válnék, hogy a kisipar, esetleg a házi ipar is, a villamos áramot egész nap, a szükséghez mérten igénybe vehesse és kétségtelen, hogy ez új iparágak keletkezését, a meglévők intenzívebb művelését tenné lehetővé.

Igy a szabó, a cipész varógépet, asztalos, esztergályos, lakatos, kovács stb. munkagépeit villamos árammal olcsón hajthatná, termelői képességét mesésen gyarapíthatná.

Ma egy-egy munkagépet 2—3 izmos munkás kénytelen teljes erőfeszítéssel mozgatni, míg villamos mozgóerő alkalmazása mellett ezen munkások mindenike egy-egy szerszámkép mellett dolgozhatnak.

Ily kapcsolatos iparágul azonban ez idő szerint csakis a villamos vasut létesítése kínálkozik.

Természetesen nem csak egy helyi villamos közúti vasutról lehet szó, mely még a világitási üzettel kapcsolatosan sem számíthatna jövedelmezőségre, hanem csakis a zombori—apatini vasutvonalról, melylyel kapcsolatosan a közúti vasut kérdése is meg volna oldva.

Mivel azonban ily vasut kiépítésének előmunkálatai huzamosabb időt, kiépítése pedig jelentékeny tőkét igényel és a jelenlegi pénzületi viszonyok a szükséges tőke beszerzésére kevésbé alkalmasak; mivel továbbá a világitás kérdésének megoldása annyira égetően szükséges, hogy annak bizonytalan időre elodázása nem kívánatos és mivel a majdan létesítendő villamos vasut kiépítése esetén a villamos világitási telep minden nehézség nélkül léphet annak szolgálatába és ezt a város mint üzemtulajdonos annál önzetlenebbül teheti — remélhetőleg fogja is tenni — mint akár a magánember, akár egy közkereseti társaság tenné; mivel a fentebb vázoltak figyelembe vétele folytán sem közkereseti társaság, sem magán vállalkozás rövid idő alatt a villamos világitás előnyös keresztülvitelére nem vállalkozhat.

a villamos világitás rövid alatt csakis a város önkezelésében létesíthető.

A villamos telep helyének megállapítása végett tudni kell, minő tulajdonságokkal kell e helynek bírni és minő követelményeket kell iránta támasztanunk?

A modern — condensatio — gépekkel berendezendő telep üzeméhez lehető-

leg vegyileg tiszta jelentékeny vízmennyiséget igényel ugy a gőzfogyasztáshoz, mint a gőzsűrítéshez a hűtőkészülék számára.

Zomborban, a városban, a szükséges tiszta víz csak artézi kútból volna beszerezhető. De kétséges, hogy az így nyert víz elég tiszta volna-e? és hogy a kondenzációhoz szükséges nagy vízmennyiség ily uton nyerhető-e?

És mivel a telep üzeméhez évenként, mint alább látni fogjuk, cca 16,000 q kőszénre és több száz q egyéb anyagra van szükség; a telep oly helyen állítandó fel, a hová ezen anyagok könnyen és olcsón, tehát vízi uton szállíthatók. Miért is a villamos telepet a Ferenc-esatorna partján kell elhelyezni, mert ott az olcsó vízi út mellett a kellő mennyiségű és megfelelő minőségű víz is rendelkezésre fog állni.

Mivel azonban az év egy részében a vízi út nem használható és éppen ezen időszakban legnagyobb a szénszükséglet; minden eshetőségre számítva, a szénszállítást ily időpontra is biztosítani kell és ezért oly helyet kell a telep számára választani, melyhez a szükséges anyagok ily időben is szállíthatók legyenek. Tehát a telepet vasut mellé vagy olyan helyre kellene építeni, a hová vasut is vezethető.

Mivel pedig a villamos telep okvetlenül a csatornaparton helyezendő el és így a város központjából legalább 30 km. távra fog esni, a telep kezelőszemélyzete tehát kénytelen lesz állandóan ott lakni és így azok életfentartási szükségletét képezi, hogy a várossal minden időben járható közúttal legyen összekötve és pedig annyal is inkább, mert az ott alkalmazandó személyzet azon osztályhoz tartozó egyénekből fog állni, mely gyermekeit iskoláztatja, tehát ennek lehetőségét számításon kívül hagyni nem lehet.

A jó közúti közlekedést megkívánja még a telep központi ellenőrzése, az előfordulható áramzavarok gyors elenyésztetése is.

Olyan hely, mely mind e kívánalmaknak e yformán megfelelné, nincs.

Olyan azonban, mely többé-kevésbé e kielőgítő, több is kínálkozik és épp ezért azok előnyeit és hátrányait kell összehasonlítani és a legtöbb előnyt nyújtót választani.

1-ször. A zombori—apati tvh. közut és a csatorna keresztezésénél fekszik és ez a Roheim-féle fatelep, mely a város tulajdonát képezi.

2-ször. Ferenc-esatorna és a m. kir. államvasutak szabadka—dályai vonalának keresztezése mellett lehetne vétel útján a a szükséges területeket beszerezni.

3-ször. Ugyancsak vétel vagy esetleg csere útján lehetne a Roheim-féle fateleppel szemben a csatorna város felől eső partján egy megfelelő telket beszerezni.

Levelezés.

Bács-Bresztovác élete.

Az a bizonyos márciusi szellő, mely egykor kivetkőztette a magyar nemzetet vészes

némaságából s felvillanyozta a kedélyeket ez alvó honban, felvirradt az idén is. Lángelkű utódok, nemes ifjak, s a hagyományokat tisztelni tudó városok és falvak nemesak e szellő varázsában, de azoknak a nagy időknél soha el nem muló szellemétél áthatva, oltárt emeltek a legnehezebb kegyeletnek.

Csak a tradíciók elleni és a hálátlanok nem ünnepeltek.

Sajna, községünket sem láttam az ünneplők sorában. Miért? — Nem, azt nem tudom. Talán azért, mert nem tudták, hogy március 15-én március 15-ike van, talán elfelejtették, talán mert április 11-én fognak ünnepelni. Tehát nem ünnepeltek, de igenis ünnepeleltünk, . . . habár nem formászerűen . . . de szomorúan . . . ki-ki egymagában . . . siratta a haldokló lelkesedést . . . a pusztuló [szent] érzületet. Kevesen hódoltunk a „Szabadság“ szent Isteneinek, de kegyeletünk igaz volt, szent volt.

Hah! egy ima a szabadsáért fehér egy diszruhás felvonulással!

Erőt ad nekünk, magyarok Istene, erőt a terhek elviseléséhez, lelkesedést a kegyelet megőrzéséhez! Az ima szent szavával fogadjuk, megőrizzük, megvédjük a „Szabadság“ „Egyenlőség“ „Testvériség“ zászlaját!

E hó végén befejezzük, a gazdasági ism. iskola első évi tanfolyamát. Ifjú hévvel, öreg tapasztalattal vettük kezünkbe a kormányt, kerestük azt az utat, mely a boldoguláshoz vezet. Ésbizony keserű kényszerűséggel mondhatom: ott vagyunk ahol a Mádi zsidó.

A három első órán egyre biztattuk lelkes tanítványainkat, hogy vegyenek már könyveket. Szébbnél gyönyörűbb és csunyábbnál rútabb kértó intelmek és parancsoló dorgálások hangzottak el az iskola falai között és a szabadban egyaránt — minden eredmény nélkül. Remekül ilusztrált példákban bizonyítottuk, hogy nekünk van igazunk. Ragyogó stylusban festettük annak a biztató jövőjét, aki megveszté a könyveket, rettentő képekben eseteleztük azoknak a borús jövődőt — kik könyveket nem vesznek.

Hiába minden, ők egyre vitatták, hogy nekik van igazuk mit azon fényes argumentummal igazoltak, hogy nem vetek könyveket.

Semmi nem esodálak, de meglepetve tekintem értelmes polgárainkra e határtalan [könnyelműség] láttára! Nem féltetek az Istent, ti könnyű véru apák! Nem féltetek gyermekeitek jogos bosszújától és átkától! Elhagyátok őket veszni a tudatlanság sötét mivoltában! Van lelketek!? Reszkessetek, mert itni fog a bűnhődés órája!

Dudás Gyula dr. s tanfelügyelő úr a mult héten meglátogatta iskolánkat s történetesen éppen szerdai napon, mikor ismétlődő oktatás van. Bizonyára szebb reményeket fűzött a különben jó nevű köztes iskoláihoz. De — fájdalom ezuttal csalódott. Megmutattam neki azt a statisztikát, mit a könyvek dolgában összeállítottam. Alljon hát itt is.

Leányok.

I-es. magy. könyve volt 13-nak — nem

A magyar kir. államvasutak menetrendje.

Fahrordnung der kónigl. ung. Staatsbahnen.

— Érvényes 1899. évi október 1-jétől. — Gültig vom 1-ten Oktober 1899. —

Oda						Budapest k. p. u.—Zimony—Belgrad.						Vissza		
K. expr.	SZ.ÉV	IV. SZ. SZ.	GY.ÉV.	SZ.ÉV.	SZ.ÉV.	K. expr.	SZ.ÉV.	SZ.ÉV.	GY.ÉV.	SZ.ÉV.	SZ.ÉV.	V.ÉV.	V.ÉV.	V.ÉV.
I.	I. III.	II. III.	I. II.	I.—III.	I.—III.	I.	I.—III.	I.—III.	I. II.	I.—III.	I.—III.	I.—III.	I.—III.	I.—III.
12.20	7.35		2.40	4.00	10.20	ind.	BUDAPEST k. p. u.	érk.	12.30	7.05	10.30	1.05	7.35	
3.14	1.00	7.11	5.57	9.17	4.09	ind.	SZABADKA	érk.	9.38	11.26	5.20	9.46	2.20	
3.21	1.46	4.00	6.09		5.40	ind.	SZABADKA	érk.	9.33	10.53	7.47	9.34	1.45	
	2.14	4.48			6.08		Csantavér			10.25	7.02		1.18	
	2.34	5.26	6.41		6.34		Bács-Topolya			10.03	6.30	9.02	12.59	
	2.58	6.07	6.58		7.02		Hegyes-Feketehegy			9.23	5.42	8.46	12.30	
	3.18	6.30	7.11		7.22		Vetbasz			9.12	5.12	8.33	12.12	
	3.36				7.42		Ócsaér			8.47			11.53	
	3.53				8.07		Kiszáos			8.27			11.36	
4.53	4.14		7.56		8.29	érk.	UJVIDÉK	ind.	7.57	8.02		7.50	11.14	

Oda			Szabadka—O-Becse.			Vissza		
V.ÉV.	SZ.ÉV.		V.ÉV.	SZ.ÉV.		V.ÉV.	SZ.ÉV.	
I. III.	I. III.	III.	I. III.	I. III.	III.	I. III.	I. III.	III.
5.10	1.55	ind.	SZABADKA	érk.	8.54	5.42		
5.38	2.34		B-kova		8.27	5.15		
7.00	3.45	érk.	ZENTA	ind.	7.01	3.55		
8.12	5.42		Ada		6.06	2.39		
8.35	5.57		Mohol		5.45	2.22		
8.55	6.17		Bács-Petrovorszélló		5.18	1.57		
9.21	6.43	érk.	Ó-BECSE	ind.	4.48	1.30		

Oda			O-Becse—Ujvidék.			Vissza		
SZ.ÉV.	V.ÉV.		SZ.ÉV.	V.ÉV.		SZ.ÉV.	V.ÉV.	
I. III.	I. III.	III.	I. III.	I. III.	III.	I. III.	I. III.	III.
4.30	10.15	ind.	O-BECSE	érk.	12.43	7.44		
5.05	10.49		Bács-Földvár		12.16	7.22		
5.27	11.28		Csúrog		11.47	7.03		
5.49	12.00		Zsablya		11.03	6.37		
6.01	12.22		Gospod'nea		10.34	6.21		
6.30	1.01		Temerin		10.10	6.04		
6.39	1.13		Jarek		9.40	5.46		
6.53	1.30	érk.	VASKAPU	ind.	9.21	5.31		
7.01	1.38	ind.	VASKAPU	érk.	9.13	5.23		
7.24	2.05	érk.	UJVIDÉK	ind.	8.45	5.00		

Oda			Szeged-Rökus—Zenta.			Vissza		
V.ÉV.	SZ.ÉV.		V.ÉV.	SZ.ÉV.		V.ÉV.	SZ.ÉV.	
I. III.	I. III.	III.	I. III.	I. III.	III.	I. III.	I. III.	III.
4.15	2.10	ind.	SZEGED-ROKUS	érk.	9.32	5.59		
4.40	2.34		Röske	ind.	9.09	5.37		
4.58	2.53	érk.	HORGOS (136)	ind.	8.50	5.19		
5.01	3.12	ind.	Horgos	érk.	8.38	5.11		
5.20	3.31		Bács-Martonos		8.20	4.53		
5.43	3.54		O-Kanizsa		8.06	4.39		
6.05	4.15		Adorján		7.37	4.15		
6.30	4.40	érk.	ZENTA	ind.	7.10	3.50		

Oda			Ujvidék—Titel.			Vissza		
SZ.ÉV.	V.ÉV.		SZ.ÉV.	V.ÉV.		SZ.ÉV.	V.ÉV.	
I. III.	I. III.	III.	I. III.	I. III.	III.	I. III.	I. III.	III.
9.00	5.10	ind.	UJVIDÉK	érk.	7.09	1.48		
9.23	5.38	érk.	VASKAPU	ind.	6.42	1.25		
9.30	5.48	ind.	VASKAPU	érk.	6.33	1.20		
9.58	6.22		Káty		6.11	1.02		
10.09	6.35		T-sza-Külmánfalva		5.46	12.41		
10.25	6.57		Köyös-Sz. I.ván		5.28	12.26		
10.39	7.15		Vilóva-Gárd'novce		5.07	12.11		
10.52	7.31		Lok		4.51	11.59		
11.05	7.47	érk.	TITEL	ind.	4.35	11.45		

Oda			Szabadka—Baja.			Vissza		
V.ÉV.	SZ.ÉV.		SZ.ÉV.	SZ.ÉV.	V.ÉV.	SZ.ÉV.	SZ.ÉV.	V.ÉV.
I. III.	I. III.	III.	I. III.	I. III.	III.	I. III.	I. III.	III.
5.45	2.35	6.43	ind.	SZABADKA	érk.	9.37	1.10	10.30
6.29	3.12	7.20		Csikera		9.12	12.35	9.52
7.15	3.46	7.54		Bács-Almás		8.26	12.10	9.23
7.22	3.52	8.00		Almás		8.21	11.55	9.00
7.59	4.20	8.32		Békés-Borsod		7.54	11.28	8.28
8.40	4.56	9.08	érk.	BAJA	ind.	7.12	10.50	7.25

Oda			Hegyes-Feketehegy—Palánka.			Vissza		
V.ÉV.	V.ÉV.	V.ÉV.	V.ÉV.	V.ÉV.	V.ÉV.	V.ÉV.	V.ÉV.	V.ÉV.
I. III.	I. III.	I. III.	I. III.	I. III.	I. III.	I. III.	I. III.	I. III.
8.56	3.30	ind.	HÉGYES-FEKETEHEGY	érk.	7.56	12.14		
9.19	3.56		Titecska		7.34	11.48		
9.34	4.23		csiba		7.22	11.34		
9.46	4.38		Bélapusza		7.06	10.51		
10.00	4.59		Tarcsa		6.52	10.35		
10.26	5.30		Dosto-Sz. I.ván—Pivnicza		6.37	10.15		
10.44	5.55		Szilbás		6.18	9.39		
10.56	6.20	ind.	GAJDOBRA	érk.	5.56	9.25		
11.23	6.45	7.00	érk.	PALÁNKA	ind.	5.08	8.30	3.30

Oda			Baja—Ujvidék.			Vissza		
V.ÉV.	V.ÉV.	SZ.ÉV.	SZ.ÉV.	V.ÉV.	V.ÉV.	SZ.ÉV.	SZ.ÉV.	V.ÉV.
I. III.	I. III.	I. III.	I. III.	I. III.	I. III.	I. III.	I. III.	I. III.
4.00		1.15	ind.	BAJA	érk.	9.15		6.50
4.11		1.25		Rétság		9.08		6.42
4.25		1.38		Vaskút		8.53		6.26
4.51		2.01		Gara		8.32		6.00
5.09		2.16		Rygyia		8.17		5.35
5.37		2.39		Szamos		8.00		5.12
5.56		2.56		Gakva		7.36		4.40
6.15		3.14		Nenades		7.15		4.16
6.25		3.23	érk.	Zimony (érk.)	ind.	7.05		4.05
2.55	7.00	3.51	ind.	Zimony (érk.)	érk.	6.30	11.30	7.17
3.01	7.06	3.58		Zimony-vasút		6.23	11.32	7.09
3.11	7.16	4.10		Peribach-szállás		6.14	11.13	6.59
3.20	7.25	4.21		Zárkötés		6.05	11.05	6.50
3.36	7.39	4.37		Osztóvár		5.52	10.51	6.33
4.05	7.58	4.58		Brestovác		5.37	10.36	6.10
4.35	8.19	5.23		Hódcsig		5.12	10.11	5.37
5.11	8.44	5.48		Pandub		4.53	9.53	5.04
5.25	8.58	6.02		Paraga		4.32	9.32	4.32
5.46	9.16	6.24	ind.	GAJDOBRA	érk.	4.14	9.12	4.03
6.00	9.30	6.38		Bukzes		4.00	8.58	3.48
6.22	9.45	6.55		Petrovacz-Gleznán		3.49	8.47	3.34
6.51	10.10	7.24		Futak		3.30	8.18	2.53
7.14	10.31	7.47	érk.	UJVIDÉK	ind.	2.5	7.55	2.15

Oda			Szabadka—Dálja.			Vissza		
V.ÉV.	SZ.ÉV.	SZ.ÉV.	SZ.ÉV.	V.ÉV.	V.ÉV.	SZ.ÉV.	SZ.ÉV.	V.ÉV.
I. III.	I. III.	I. III.	I. III.	I. III.	I. III.	I. III.	I. III.	I. III.
4.50	2.05	6.32	ind.	SZABADKA	érk.	8.47	1.26	10.40
5.20	2.29	7.03		Tavankut		8.17	1.03	10.10
5.49	2.49	7.33		Bajmok		7.55	12.47	9.47
6.28	3.20	8.17		Nemess-Milities		7.04	12.09	8.58
6.57	3.41	8.41		ZOMBOR		6.46	11.54	8.35
7.22	4.02	9.09		Priglavicza-Szent-Iván		6.14	11.27	8.00
7.39	4.16	9.27		Szonta		5.56	11.12	7.39
7.54	4.28	9.42	érk.	GOMBOS	ind.	5.40	10.59	7.24
9.28	5.25	10.57	ind.	ERDŐD	érk.	4.15	9.59	6.00
9.44	5.37	11.12	érk.	DÁLJA	ind.	4.00	9.45	5.45

Oda			Szeged-Rökus—Szabadka.			Vissza						
SZ.ÉV.	SZ.ÉV.	SZ.ÉV.	SZ.ÉV.	V.ÉV.	V.ÉV.	SZ.ÉV.	SZ.ÉV.	V.ÉV.				
I.—III.	I.—III.	I.—III.	I.—III.	I.—III.	I.—III.	I.—III.	I.—III.	I.—III.				
2.27	8.10	11.56	4.43	8.43	ind.	SZEGED-ROKUS	érk.	7.01	11.25	3.42	7.46	12.18
2.44	8.27	12.15	5.00	9.09		Röske	ind.	6.42	11.03	3.26	7.30	12.01
2.59	8.43	12.33	5.14	9.36		HORGOS	ind.	6.25	10.45	3.11	7.16	11.46
3.12	8.56	12.48	5.27	9.56		Kütyhalom		5.58	10.27	2.55	7.02	11.31
3.28	9.11	1.06	5.41	10.17		Páles		5.43	10.10	2.43	6.51	11.18
3.40	9.22	1.20	5.52	10.35	érk.	SZABADKA	ind.	5.25	9.51	2.28	6.37	11.03

Jegyzet. Az esti 6 órától reggeli 5 óra 59 percig terjedő éjjeli idő óraszámái kövér betűvel vannak nyomtatva. A menetrend baloldali számai felülről lefelé, a jobboldaliak pedig alulról felfelé olvashatók.

Anmerkung. Die Stunden von Abends 6 Uhr bis Morgens 5 Uhr 59 sind fett gedruckt. Die Zahlen auf der linken Seite sind von oben abwärts, und die auf der rechten Seite von unten aufwärts zu lesen.

Nyomatott a kiadó-tulajdonos Oblát Károly könyvnyomdájában, Zomborban.